

Litteraturoversikt

TITEL:

Trumpocracy. The Corruption of the American Republic

FÖRFATTARE:

David Frum

FÖRLAG:

HarperCollins Publishers, New York 2018

TITEL:

Fire and Fury. Inside the Trump White House

FÖRFATTARE:

Michael Wolff

FÖRLAG:

Little, Brown, Great Britain; Henry Holt and Company, USA 2018

David Frum och Michael Wolff har skrivit två av de mest uppmärksammade böckerna mot Donald Trump. De är rätt olika. Med Frum, republikan och f d talskrivare åt Bush d y, är den amerikanska demokratin i fara. Staten bryts ned och plundras. Retrospektivt håller USA:s förflutna på att diskrediteras. Var allt vi trodde på en illusion? Detta allvar och ödesperspektiv saknas hos Wolff som mest samlar på avslöjanden, för all del även självkritiskt om medierna.

Han tog sig in som barn i Vita huset och fick alla utom Trump själv att öppna sig och "läcka" om sina pinliga förhållanden till varandra och till presidenten, kallad "tvååring", "komplett idiot". Och läsarna har kastat sig över hans kronologi över en administration helt utan struktur utöver Steve Bannons destruktiva angrepp på USA som respekterad supermakt.

Trump vill vara kvar i sin gamla roll som mediefigur. Med dotter och svärson, som han oftast vill skydda, lever Trump-familjen i ett eget universum och förstår inte varför

den inte är omtyckt. Medhjälparna nästan utan undantag hoppas att presidenten på något sätt ska klara sig igenom pinsamhet efter pinsamhet. De mest "vuxna" av dem får nog och/eller avpolletteras.

Ändå, presidenten har öppnat för handelskrig och tror sig kunna hantera Nordkorea. Så något slags Trumpdimension utöver karisma finns nog hos Frum men har kommit bort hos Wolff.

TITEL:

Sammansvärjningen. Hur Ryssland hjälpte Donald Trump in i Vita huset

FÖRFATTARE:

Luke Harding

FÖRLAG:

Albert Bonniers Förlag, ScandBook AB, Falun 2017

Donald Trump har smutsiga affärer ihop med ryssarna, tror många. Luke Harding, journalist i brittiska *Guardian*, anser sig veta. Sina uppgifter bygger han framför allt efter kontakter med Christopher Steele, f d anställd vid MI6, den brittiska underrättelsetjänsten. Båda har varit verksamma i Moskva. Den s k Steelerapporten till hemliga amerikanska uppdragsgivare hamnade i offentlighetens ljus i januari 2017. Demokraterna tappade dock en del av intresset för saken efter Trumps valseger.

Har herrarna rätt i att den ryska säkerhetstjänsten FSB har hållhakar på Trump efter diverse affärstransaktioner och dennes eventuella sexualaffärer i samband med hans Miss Universum-arrangemang i Moskva 2013? FSB kan mycket väl misstänkas, och ryssarna lär ha vetat att Trump inte var en vanlig affärsman sedan han flera gånger tidigare lekt med tanken på att kandidera till president. Sanningen? Vi kanske frågar,

även efter kongressens och Robert Muellers utredningar. Men boken innehåller genrens smått och gott.

TITEL:

Contemporary Just War. Theory And Practice

FÖRFATTARE:

Tamar Meisels

FÖRLAG:

Routledge, London and New York, 2018

Soldaten har rätt att döda, även om han/hon slåss för en orättfärdig sak. Ändå, är det moraliskt rimligt att Hitlers trupper åtnjöt samma skydd som de allierades? Krigets lagar vill just grunda rättvisa i moral. Det reddes ut i Michael Walzers *Just and Unjust Wars* (1977), en studie som dock under 2000-talet har ifrågasatts av vad som i boken kallas för revisionister. Deras tes innebär i praktiken att deltagaren i ett aggressionskrig kan dömas individuellt för mord så som gäller i fred. Paradoxalt nog skulle det medföra en kollektiv straffbeläggning av stridande.

Med sin utgångspunkt i begreppen *jus in bello* (lagar för krigets förande) och *jus ad bellum* (rätten att gå krig) ger den israeliska författaren teoretiskt och med praktikfall ett viktigt bidrag till en diskussion i inbördeskrigens tidevarv. Den förs sällan, exempelvis Försvarsmakten med tunnelbanans annonser vill locka unga människor att låta sig värvas.

Varför med risk för egna förband skydda civila och krigsfångar, varför döda oskyldiga soldater men inte deras krigshetsande civila ledare? Tillåts ekonomisk krigföring (exemplet Gaza), förebyggande våld, statssponsrade lönnmord? Frågeställningarna är många i försvar av krigets gällande lagar. Varför eld mot soldater? Jo, de utgör ett hot mot sina motståndare.

TITEL:

The UN at War. Peace Operations in a New Era

FÖRFATTARE:

John Karlsrud

FÖRLAG:

Palgrave Macmillan 2018

FN ska inte föra krig! Eller ska FN tvärtom just kunna föra krig, för att ur våld och kaos skydda människor och skapa stabilitet? I grunden har FN:s förband inte ändrats från den första "fredsbevarande" tiden. De består numera mest av afrikanska bataljoner men är fortfarande sammansatta ad hoc och inte organiserade och beväpnade för regelrätta fälttåg, vilka dessutom skulle omintetgöra deras legitimitet som partiska hjälpare.

Som visas i boken, sätter säkerhetsrådet ändå många gånger upp mål som tillgängliga nationella styrkor saknar förmåga/vilja att nå. Med tiden har därtill likafullt kraven ökat på att FN-trupp ska vara mer effektiv och robust. Man vill inte vara beroende av koalitioner av "villiga" eller basera fredsframtvingande på regionala styrkor (med kanske egna agendor) under FN:s flagg, underhåll och traktamenten; något som börjat kallas kapitel 7½.

Fredsbevarande eller fredsframtvingande? Vad som framför allt krävs i FN-insatser är inte anpassning till New York utan förmåga att lyssna till lokala ledare för utsatta folk i nöd och ständig rädsla. Där förefaller varken FN eller AU ha kommit önskvärt långt.

TITEL:

The Future of War. A History

FÖRFATTARE:

Lawrence Freedman

FÖRLAG:

Public Affairs, New York 2017

I gryningen den 1 september började striden. På eftermiddagen var den över. Frankrike var besegrat och Napoleon III gav sig fången. Europas maktbalans var på tio timmar ändrad. Vad som utspelades den gången 1870 kom att präglade rader av förutsägelser om det kommande kriget ända fram till våra dagar. Det framgår av kallade ledamoten sir Lawrence Freedmans imponerande breda genomgång. Det avgörande slaget levde sitt eget liv.

Vad diplomater, säkerhetspolitiska forskare, utopister, författare och filmmakare förutsåg påverkas förstås numera av upplösta gränser: fred-krig, militärt-civilt, konventionellt-ickekonventionellt, reguljärt-irreguljärt, inrikes-utrikes, stat-icke stat. Stormakter söker efter vägar att undvika stora krig: subversion, ekonomisk övermakt, cyberattack, desinformation m m. Vi talar om gråzon eller kanske ”kyligt (cool) krig”, mellan kallt och varmt. Men leder nya former alls till slutgiltiga avgöranden eller bara in i en envist nötande kamp som med en ödesdigernista likafullt slutar i öppen krigföring? Hybridkrig är också krig!

Bokens slutsats: kriget har dessvärre en framtid. De som fantiserar om det hjälper oss att klargöra val vi kan behöva göra. Många av dem förtjänar att tas på allvar, skeptiskt.

TITEL:

Russia: The Story of War

FÖRFATTARE:

Gregory Carleton

FÖRLAG:

The Belknap Press of Harvard University Press 2017

Länder styrs av myter, Ryssland mer än många. Väst ser en stormakt som lever upp till sitt månghundraåriga mörka rykte, en aggressiv despoti redo att ta igen vad den anser som sitt. I rysk kultur och politik är

Ryssland något helt annat: det ensamma landet, ständigt hotat, räddat endast genom offervillig kamp för moderlandet och kristendomen med Mariakulten i dess ortodoxa skepnad. Boken visar hur krigsminnena genomgående vårdas från officiella militärhistoriska texter till ceremonier, statybyggande, böcker och filmer.

Som Rysslands största krigsfilm räknas alltså Sergei Eisensteins ”Alexander Nevski” om den mongoliske vasallen som besegrade svenskarna 1240 och säkrade det ryska överlevandet tills det var dags att kasta av förtryckarnas ok. Kampen mot Napoleon och Stora fosterländska kriget (1941–1944) intar annars särplatser. Men i omvärlden föga observerade kassasuccéer är ”6. kompaniet” från det andra Tjetjenienkriget och ”9. kompaniet” från Afghanistan, där omringade soldater som slåss till döden i dessa två filmer åstadkommer ett slags segrar.

Djupt förankrat i samma slags exceptionalism som i USA, fast mer genomsyrat av krigens helande kraft, och med USA som de nya nazisterna, framtonar Ryssland här nog ännu mer oroande än i senare års vanligare hotbilder.

TITEL:

Det svenska sveket 1940–1945

FÖRFATTARE:

Eirik Veum

FÖRLAG:

Lind & Co, Bookwell Digital AB, Finland 2017

Titeln anger en obönhörlig vidräkning med andra världskrigets Sverige, och författaren utlovar sidor av norsk krigshistoria. Ingetdera håller riktigt vad som förespeglas. Ibland visas sålunda viss förståelse för att Sverige såg om sitt hus och viss kritik mot norskt uppträdande skymtar. Den som vill ha mer analys av hur ett litet land försökte försvara

sig mot en invaderande stormakt får vänta. Boken handlar nästan uteslutande om hur Sverige betedde sig, låt vara ibland vinklad mot norska erfarenheter därav.

Nästan allt känns igen från den numera ganska rikliga granskningen av hur vi drevs av rädsla för att utmana Hitler, froterade oss med tyskarna, gjorde pengar på dem och beundrade deras militära förmåga. Veum skriver gärna också om officerares och andra sympatier för naziregimen. Sverige ställde inte upp för Norge, behandlade norska flyktingar och kung Håkon VII snålt och snävt, tills allt vände och vi vågade morska upp oss mot Tyskland. Trist är att Sverige dessutom i onödan uppträdde stöddigt mot grannen. Vi visste faktiskt inte bäst.

TITEL:

The Only Language They Understand.
Forcing Compromise in Israel and
Palestine

FÖRFATTARE:

Nathan Thrall

FÖRLAG:

Metropolitan Books, Henry Holt and
Company, New York 2017

Hellre undvika smärta än att chansa på fred. Det är enligt författaren både israeliska och palestinska företrädares grundhållning till försöken att finna lösningar på Mellersta Österns kris. Hårdast går han fram mot Israel, som sägs alltmer likna omgivningen: kamp mellan religion och stat; minoriteter hålls utanför; rikt på naturresurser; plågat av korruption; av väst anklagat för brister i den demokratiska processen. Strävan att vinna stöd i den närmaste icke-arabiska omgivningen, den s k periferidoktrinen, har misslyckats.

Ändå läggs här skulden framför allt på USA som, genom att hålla andra (Västeuropa) utanför sina egna förhandlingar och förslag,

klandras för att ha bidragit till lösningar istället för lösningar. Särskilt Obama varken kunde eller ville pressa parterna med att sätta hårt mot hårt.

Vad sägs krävas är tvång utifrån, som kan innebära militärt våld men inte behöver göra det. Palestinierna har trots allt nödgats godta en två stats-lösning och israelerna gjort territoriella reträtter. Rekommendationen är tyvärr bara mer av styrkans politik mot de båda motvilliga.

Böckerna är anmälda av Olof Santesson.